

**Kompendie II: Nordisk symposie
om det kulturelle foreningslivs
bidrag til bæredygtig udvikling**

Nordisk symposie om det kulturelle foreningslivs bidrag til bæredygtig udvikling. Kompendie II.

© 2025: Noregs Ungdomslag (NO), Vestvågøy Kommune, kultur, idræt og fritid (NO), Lunds Ungdoms- og Hemgård (SE), Husavik Academic Center (IS), Rollespilsforeningen Jean Le Fiers Folk (DK), og Interfolk, Institut for Civilsamfund (DK).

Alle rettigheder forbeholdes. Dette kompendium fra det andet nordiske online symposie, april 2025, kan frit citeres med kildehenvisning.

Redaktør: Hans Jørgen Vodsgaard

Udgiver: Interfolks Forlag

Layout: Interfolks Forlag

Udgivet: Maj 2025

Forsidefoto: Frivilligcenter Middelfart. Viser Stine Højland fra ATTER, der præsenterer bæredygtig tøjproduktion og genbrug for 22 deltagere på Middelfart Bibliotek i samarbejde med Frivilligcenter Middelfart, april 2024. En præsentation der indgik i det lokale pilotarbejde i [Erasmus+ projektet: Micropolis](#).

Dette kompendium indeholder præsentationer fra det andet nordiske online symposie, afholdt den 25. marts 2025, der belyste nordiske kulturelle foreningers bidrag til at fremme fællesskabsværdier, som bæredygtig udvikling og naturbeskyttelse.

Symposiet indgik i det nordiske projekt med titlen: "Det nordiske kulturelle foreningslivs bidrag til fællesskabsværdier og en bæredygtig udvikling", august 2024 – juli 2025.

For mere information, se: <https://interfolk.dk/projects-1/other-nordic/nordic-symposia>

Projektet og herunder udgivelsen af dette første kompendie er blevet støttet af den svenske Lackmann Stiftelse.

Clara Lachmanns
— STIFTELSE —

Denne publikation afspejler udelukkende forfatterens synspunkter, og Clara Lackmanns Stiftelse kan ikke holdes ansvarlige for nogen form for brug af informationen heri.

Indhold

Introduktion til Symposie Kompendie II.....	4
Arrangører	4
Nordisk merværdi	4
Baggrund og behov	4
Formål og mål.....	5
Perspektiver	6
Friluftslivet og det grønne skiftet	7
Innledning	7
Friluftsrådet som organisasjon.....	7
Det grønne skiftet	8
Tiltak og prosjekter i praksis.....	9
Friluftsliv som samfunnsbygger.....	11
Kontaktinformasjon:	12
Grønne verdier i voksenutdannelse: Praksis med Loftum, GreeADeN og NICHE 2	13
Introduktion til Husavik Academic Center	13
LOFTUM	14
GreenADeN, Mindfulness for a Greener Mindset.....	15
NICHE 2	16
Sammen om verdensmål – grøn inspiration fra projektet: "Fremtidens biblioteker"	17
Om Interfolk	17
Bibliotekernes verdensmålsprosjekt (2021–2023)	18
Eksempler på grønne initiativer	19
Opsamling og perspektiv	21
Bilag: Symposieprogram og PowerPoints.....	22
Symposieprogrammet:	22
PowerPoint presentasjoner fra det andet symposie	22

Introduktion til Symposie Kompendie II

Af Hans Jørgen Vodsgaard, daglig leder, [Interfolk](#)

Med støtte fra den svenske Lackmann Stiftelse afholdt en kreds af nordiske foreninger to korte online symposier, den 25. marts og den 8. april 2025 om det kulturelle foreningslivs bidrag i Norden til fællesskabsværdier og en bæredygtig udvikling.

Arrangører

De seks deltagende foreninger omfatter:

- Noregs Ungdomslag (NO) - se <https://www.ungdomslag.no/kontakt>
Kontakt: Rita Sirirud Vatnehol, kulturrådgiver: rita@ungdomslag.no
- Vestvågøy Kommune, kultur og fritid (NO) - se <https://www.vestvagoy.kommune.no/>
Kontakt: Trond Handberg, kulturkonsulent: Trond.Handberg@vestvagoy.kommune.no
- Lunds Ungdoms- og Hemgård (SE) - se <http://www.hemgarden.org/>
Kontakt: Angela Noël, Forstander: forestandare@hemgarden.org
- HAC – Husavik Academic Center (IS) - se <https://hac.is/>
Kontakt: Arnþrúður Dagsdóttir, projektleder: ditta@hac.is
- Rollespilsforeningen Jean Le Fiers Folk (DK) - se <https://www.freiburglarp.dk/>
Kontakt: Mads V. Dreyer, koordinator: madsvdreyer@gmail.com
- Interfolk, Institut for Civilsamfund (DK) - se www.interfolk.dk (Ansøger & koordinator)
Kontakt: Hans Jørgen Vodsgaard, daglig leder: hjv@interfolk.dk

Nordisk merværdi

Partnerskabskredsen repræsenterer folkeoplysende og kulturelle foreninger med forskellig ekspertise og erfaring fra det kulturelle foreningsliv i de nordiske lande, men vi ønsker alle at bidrage til Nordisk Ministerråds "Vision 2030" om at Norden i 2023 bliver som mest bæredygtige og integrerede region i verden", inkl. at fremme

- den første strategiske prioritet om at udvikle en grøn og bæredygtig region,
- den tredje strategiske prioritet om at udvikle en socialt bæredygtig region.

Opfyldelsen af "Vision 2030" kan i høj grad afhænge af involveringen af foreningslivet i de nordiske landes civilsamfund.

Baggrund og behov

Foreningslivet i Norden inden for det tværkulturelle område, inklusive amatørkunst, frivillig kultur og kulturarv, bidrager ikke kun med læring og mening, glæde og venskaber for deltagere, men det kan også fremme afledte samfundsværdier, såsom dannelse og

myndighed, social inklusion og samhørighed, aktivt medborgerskab og demokrati, og miljømæssig bæredygtighed og naturbeskyttelse.

Disse muligheder for at fremme fællesskabsværdier kan dog forbedres ved at vi i højere grad udveksler viden og erfaring om god praksis mellem landene og prioriterer et mere bevidst udviklingsarbejde, både i forhold til de forskellige typer af fællesskabsværdier og grøn bæredygtighed.

Formål og mål

Det er formålet at fremme en erfaringsudveksling og vidensdeling mellem centrale nordiske aktører i den tværkulturelle sektor af amatørkunst, frivillig kultur og kulturarv ¹ om mulighederne for at fremme de afledte samfundsværdier af de kulturelle foreningers aktiviteter.

De syv fokuspunkter for afledte samfundsværdier, som vi ønsker at belyse, inkluderer:

1. Personlig myndighed og dannelse
2. Lokal identitet og sammenhængskraft
3. Social inklusion og mangfoldighed
4. Aktivt medborgerskab og demokratiske værdier
5. Klimabæredygtighed og naturbeskyttelse
6. Samskabelse med offentlige kulturinstitutioner og myndigheder.
7. Udvikling af nordiske kontakter og samarbejde

Det første kompendie præsenterer oplæg fra det første symposie i marts 2025, som havde fokus på det kulturelle foreningslivs bidrag til personlig myndighed, social inklusion, sammenhængskraft, og aktivt medborgerskab.

Dette andet kompendie præsenterer oplæg fra det andet symposie i april 2025, som havde fokus på foreningslivets bidrag til den grønne omstilling.

Læringsmetoder og arbejdssprog

Som online symposium er der behov for korte sessioner. Programmet for de to online symposier vekslede mellem tre korte plenumoplæg og efterfølgende gruppe-dialog i 4 mindre grupper a 6-7 personer, som alle havde fælles spørgsmål og ordstyrer fra arrangørgruppen.

¹ Denne tredeling af det kulturelle foreningsliv omfatter ikke kun "amatørkunst" og "kulturarv", men også "frivillig kultur", hvor frivillige organiserer kulturelle aktiviteter med professionelle kunstnere, akademiske eksperter og andre professionelle aktører, såsom kunstudstillinger, koncerter, teaterstykker, museumsudstillinger samt foredrag og undervisning. Den frivillige kultur gør derved en vigtig forskel, især i de tyndt befolkede områder med få offentlige kulturinstitutioner.

Tidsrammen for symposierne var 2 timer, der var fordelt på 5 min intro, 3 plenumoplæg a 20 min, 30 min gruppediskussioner inkl. mulig lille pause i starten, og 10 min plenumopsamling fra gruppedebat, og 5 min afslutning. Arbejdssproget var Skandinavisk.

Det kan fremhæves, at vi ikke planlagde et åbent webinar eller en online konference, men derimod et lukket symposium for en inviteret deltagergruppe med ca. 4 - 5 fra hver af de 6 arrangører, i alt knap 30 deltagere. For i et symposium er deltagerne ikke tilhører, men dialogpartnere, der mødes som "eksperter" i at arbejde i foreningslivet.

Vægten lå både på de korte inspirerende oplæg, og ikke mindst den frie dialog i de små grupper, hvor man kunne møde hinanden og udveksle erfaringer og viden på et peer-to-peer niveau.

Perspektiver

Svarene på de opfølgende online evalueringsskemaer angav, at deltagerne var meget begejstrede for den effektive form med korte inspirerende oplæg og efterfølgende mulighed for at møde hinanden og udveksle viden og erfaringer i en ligeværdig og levende dialog.

Der var en bred interesse for at få mulighed for at indgå i nye tværnordiske symposier, både for at udveksle viden og erfaringer, men også for at udvikle nye kontakter og indgå i nye nordiske samarbejdsfora.

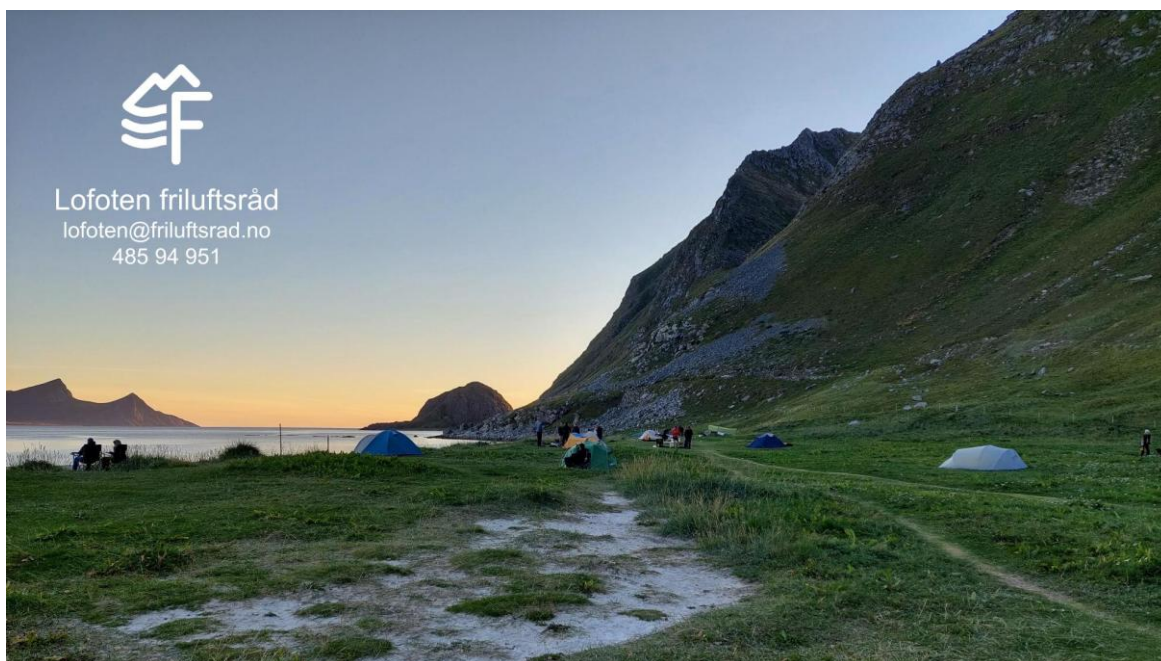
Vi håber, at de to symposier og opfølgende kompendier kan bidrage til, at de nordiske kulturelle foreninger fremover i højere grad finder mulighed for at mødes og lære af hinanden og udvikle nye netværk til at fremme overførsel af viden og udveksling af god praksis, der kan skabe gensidig inspiration og nye kvaliteter i vores arbejde.

Friluftslivet og det grønne skiftet

Af Peter Andresen, daglig leder, [Lofoten Friluftsråd](#) (NO)

Innledning

Det grønne skiftet stiller nye krav til hvordan vi forvalter naturressurser, utvikler lokalsamfunn og legger til rette for bærekraftige utvikling. Selv om vi i Lofoten friluftsråd ikke ser på oss selv om en direkte aktør i det grønne skiftet, er mye av det arbeidet vi gjør likevel med til å bygge opp under det grønne skiftet og bidrar til en bærekraftig utvikling lokalt.

I Lofoten, hvor naturen er både livsgrunnlag, årsaken til at vi bor her og lokkemiddel for stadig flere besøkende, spiller Lofoten Friluftsråd derfor en sentral rolle i å balansere bruk og vern.

Friluftsrådet som organisasjon

Lofoten Friluftsråd er et kommunalt oppgavefelleskap bestående av alle seks lofotkommunene Røst, Værøy, Moskenes, Flakstad, Vestvågøy og Vågan. Friluftsrådet er lokalisert til Leknes, men har også et kontor i Kabelvåg.

Friluftsrådet jobber med friluftsoppgaver på vegne av kommunene, og regionale oppgaver, men har ingen delegert myndighet fra kommunene.

I alt består friluftsrådet av ca. 2,6 årsverk, inkludert daglig leder, aktivitetsleder og en rekke instruktører og ekstrahjelp. Friluftsrådet styres av et styre, med én representant fra hver kommune, og har som formål å:

- Få flere ut i naturen – uavhengig av alder og fysiske forutsetninger
- Øke forståelsen for friluftslivets betydning og styrke friluftskulturen
- Sikre og utvikle regionens friluftsområder på en miljøvennlig måte

Dette arbeidet skjer gjennom prosjekter, arrangementer, arealforvaltning og politisk påvirkning – alt i krysningspunktet mellom kultur, natur og samfunn.

Det grønne skiftet

Det grønne skiftet handler i stor grad om å endre måten vi bruker naturen på – fra å være en ressurs vi forbruker, til noe vi forvalter og tar vare på. I denne overgangen spiller friluftsliv en viktig rolle. Ikke bare fordi det gir mennesker nærhet til naturen, men fordi det også påvirker, hvordan vi tenker om miljø, forbruk og fellesskap.

I Lofoten ser vi dette veldig tydelig. Naturen er selve fundamentet for bosetning, næring, kultur og reiseliv – men det er også en natur som er sårbar. Den kraftige veksten i turisme de siste årene har ført til økt slitasje på stier, forsøpling i populære områder og utfordringer med villcamping. For lokalbefolkningen betyr dette ikke bare slitt natur, men også en følelse av å miste kontrollen over sitt eget nærmiljø.

Tilrettelegging

 Lofoten friluftsråd

Derfor jobber vi i friluftsrådet mye med verktøyet besøksforvaltning – som igjen henger nært sammen med det grønne skiftet. Besøksforvaltning handler om mye mer enn å sette ut søppelkasser og bygge toaletter – det handler om å planlegge bruken av naturen slik at både folk og miljø ivaretas. Det innebærer bl.a. å lage gode stier som leder folk dit naturen

tåler belastning, å informere turister om hvordan de kan ferdes med minst mulig spor, og å samarbeide med lokalsamfunn for å finne balansen mellom tilgjengelighet og vern.

Samtidig handler det grønne skiftet også om verdier. Det handler om hvordan vi lærer barn og unge å være i naturen, hvordan vi bygger holdninger til fellesskap og miljøansvar, og hvordan vi skaper tilhørighet til landskapet rundt oss. Når friluftsrådet arbeider med skoler, arrangerer turer for hele familien eller lager informasjon om lokalt naturmangfold, bidrar det direkte til å bygge en bærekraftig kultur.

Friluftsliv er ikke løsningen på alle utfordringene vi står over for, men det er en viktig del av helheten. Det lærer oss å forbruke mindre, oppleve mer og det minner oss om hvorfor naturen er verdt å ta vare på.

Tiltak og prosjekter i praksis

Friluftsrådets arbeid favner bredt, men noen sentrale prosjekter treffer midt i det grønne skiftet. Disse var fremhevet i presentasjonen:

- **Utstysordninger**

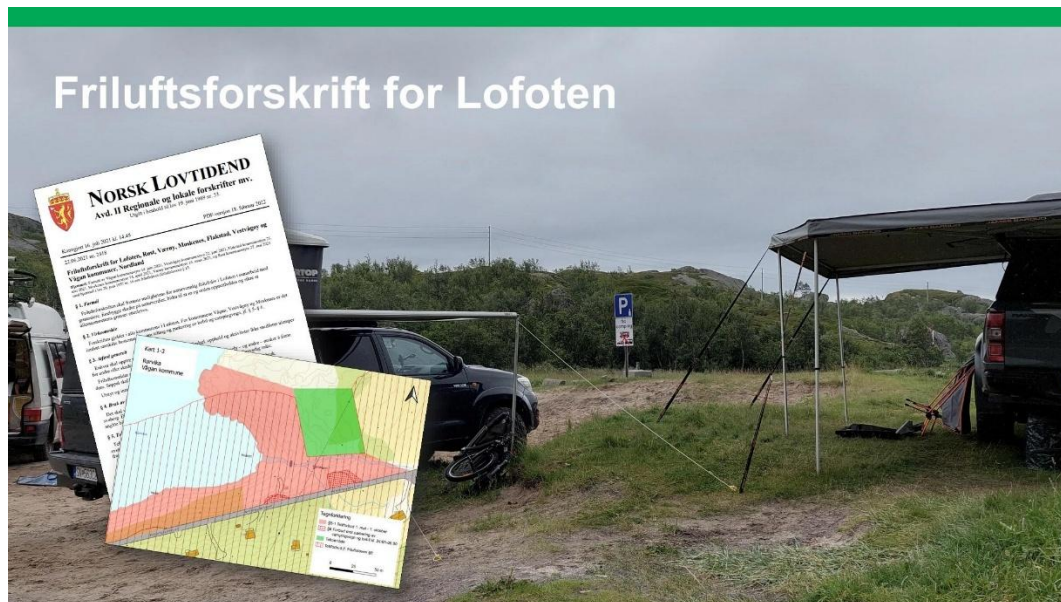
Friluftsrådet bidrar til driften av utstysutlansordninger i medlemskommunene. Målet med ordningene er at det skal være mulig å låne gratis sports- og friluftsutstyr, og derigjennom bidra til sosial inklusjon og mindre forbruk. Friluftsrådet driver også en ordning med utlån av verktøy som kan lånes av lag og foreninger til tilretteleggingsoppgaver.

- **Friluftsskoler**

Sommerleirer for barn i alderen 9-12 år der de kan bli med å delta på ulike friluftaktiviteter, og samtidig lærer om bl.a. sporløs ferdsel og allemannsretten.

- **Regional friluftsforskrift**

Et samarbeid med alle kommunene for å innføre teltforbud og regulering av bobiler og campingvogner i områder med stor utfart. Målet er å beskytte friluftsområdene og sikre at de er tilgjengelige og trivelige for alle, også lokalbefolkningen som til tider kan føle seg fortrengt.

- **Lofotreglene**

Ti enkle adferdsregler utviklet i samarbeid med destinasjonsselskaper, som oppfordrer til respektfull og miljøvennlig adferd.

Lofotvettregler

- Utarbeid og «vedtatt» i 2015
- Oppdatering i 2021
- 10 punkter med oppfordringer/anbefalinger til ønsket oppførsel
- Mål: Få besøkende til å vise respekt for naturen og innbyggere

- **Friluftslivets ferdelsårer**

Friluftsrådet jobber sammen med kommunene på å lage planer for stier og løyper. Målet er å utvikle verktøy og prioriteringslister, og støtte kommunene i å ta

bevisste valg om hvor ferdsel bør kanaliseres. Målet er få samlet trafikken til noen utvalgte friluftsområder, som skal tilrettelegges så de tåler stor ferdsel. Det skal bidra til å redusere slitasje og konflikter.

- **Digital og fysisk formidling**

Turistkart, brosjyrer og skilting bidrar til å veilede besøkende og treffe gode valg.

- **Dokumentasjon**

Friluftsrådet jobber mye med å dokumentere utfordringer med store besøkstall. Dette er viktig å kunne evaluere effekten av tiltak, og all data er svært nyttig når det skal prioriteres og søkes om prosjektfinansiering.

Dokumentasjon bruk av friluftsområder

 Lofoten friluftsråd

Friluftsliv som samfunnsbygger

Friluftsliv betyr mye for folk i Lofoten – både som fritidsaktivitet, fellesskapsbygger og en naturlig del av hverdagen. Det gir rom for fysisk aktivitet, ro i hodet og gode opplevelser sammen med andre. Når friluftslivet er tilgjengelig for alle, uansett alder eller bakgrunn, bidrar det til å gjøre samfunnet mer inkluderende og helsefremmende.

Lofoten Friluftsråd jobber for å senke terskelen og gjøre det enklere for folk å komme seg ut. Vi arrangerer turer, samarbeider med skolene og barnehagene og legger til rette for at friluftsområder kan brukes av både lokale og besøkende – uten at det går utover naturen eller trivselen til dem som bor der.

I en tid der vi lever med stadig større distanse til naturen, er det også et viktig poeng at vi ønsker å gi folk et forhold til naturen gjennom friluftsliv fordi

“In the end, we will conserve only what we love, we will love only what we understand, and we will understand only what we are taught” (Baba Dioum).

Kontaktinformasjon:

Lofoten friluftsråd,

Storeidøya 87, 8370 Leknes, Norge

Mobil: (+47) 485 94 951

Epost: lofoten@friluftsrad.no

Hjemmeside: www.lofotenfriluft.no

Facebook: www.facebook.com/lofotenfriluftsrad

Instagram: www.instagram.com/lofotenfriluftsrad

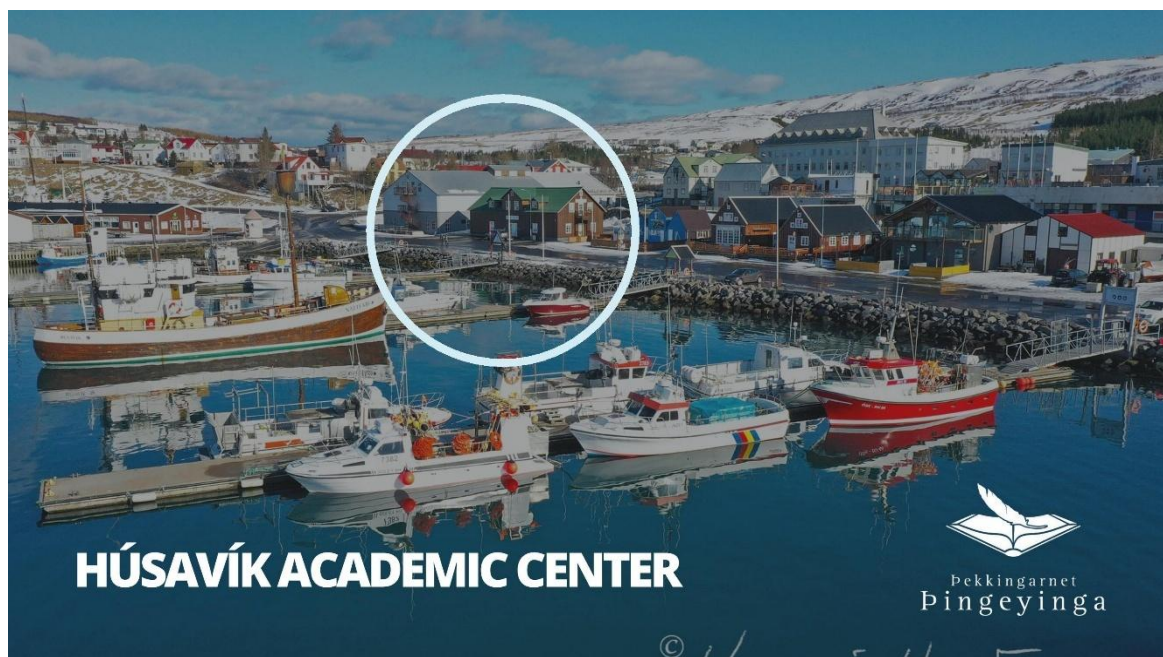
Grønne værdier i voksenuddannelse: Praksis med Loftum, GreeADeN og NICHE 2

Af Arnþrúður Dagsdóttir, projektleder, [Húsavík Academic Center](#) (IS)

Introduktion til Husavik Academic Center

Husavik Academic Center (HAC) er et center for livslang læring, forskning og innovation, beliggende i det nordøstlige Island. Centerets geografiske dækningsområde udgør cirka 18 % af Islands samlede areal, men rummer kun omkring 5.000 indbyggere.

Dette tyndtbefolkede område, som består af fiskeribyer og mindre lokalsamfund, har brug for fleksible og behovstilpassede undervisningstilbud, hvilket gør voksenuddannelse til et særligt vigtigt indsatsområde.

HAC blev grundlagt i 2003 med det formål at understøtte lokal udvikling gennem adgang til forskning, innovation og internationalt samarbejde.

Tilgangen til voksenuddannelse hos HAC er både alsidig og praksisorienteret. Centeret tilbyder alt fra korte temakurser til længere faglige forløb, og undervisningen tilpasses efterspørgsel fra borgere og arbejdsmarked i regionen. Indsatsen har i de senere år haft et særligt fokus på klimaforandringer, miljøbeskyttelse og bæredygtighed, med det formål at styrke borgernes kompetencer i den grønne omstilling.

LOFTUM

Et konkret eksempel er projektet LOFTUM, som blev igangsat i 2022 i samarbejde med voksenuddannelsescenteret SÍMEY. Projektet havde til formål at kortlægge og møde uddannelsesbehovene blandt kommunalt ansatte og folkevalgte i Nordøstisland i relation til klima- og miljøspørgsmål. En styregruppe med repræsentanter fra Miljøstyrelsen, Meteorologisk Institut, SSNE og den islandske miljøorganisation Landvernd blev nedsat for at lede arbejdet.

Første fase omfattede en omfattende informationsindsamling, analyse af politiske dokumenter, lovgivning, faglitteratur og digitale ressourcer. Parallelt blev der udviklet et spørgeskema, som blev sendt til ansatte og folkevalgte i regionens kommuner. Derudover blev der organiseret fokusgrupper med lokale eksperter, som bidrog med viden og erfaring fra praksis.

Resultaterne fra denne undersøgelse pegede på et tydeligt behov for systematisk efteruddannelse inden for miljø og klima. Det førte til udviklingen af en treårig undervisningsplan, som omfattede 6-7 kurser pr. semester, med mulighed for op til seks semestre. Undervisningen fokuserer på emner som klimatilpasning, grøn transport, energioptimering, affaldshåndtering og bæredygtig planlægning.

I implementeringsfasen, LOFTUM II, blev undervisningsprogrammet sat i værk. Det tilbyder kommunerne adgang til både eksisterende og nyudviklede kurser, helt gratis. Undervisningen leveres som både lokal tilstedeværelse og online via en e-læringsplatform. Kurserne er tilpasset forskellige faggrupper og funktioner og har en anvendelsesorienteret tilgang.

En digital skole blev oprettet som en del af projektet for at sikre fleksibilitet og adgang for deltagerne. Undervisningen består af workshops, fysiske seminarer og digitale moduler,

der kan tilgås efter behov. Materialet er udviklet med fokus på lettilgængelighed og praksisrelevans, hvilket gør det muligt for kommunalt ansatte at tilegne sig ny viden og omsætte den i daglig praksis.

GreenADeN, Mindfulness for a Greener Mindset

Et andet eksempel på HAC's arbejde med grønne værdier i undervisning er projektet GreenADeN, hvor kurset *Mindfulness for a Greener Mindset* blev udviklet og afholdt i efteråret 2024. Kurset, som var del af et nordisk samarbejde, samlede unge fra Norden og Baltikum med det formål at fremme indre udvikling som grundlag for ydre, bæredygtige forandringer.

NICHE 2

For at udvide denne tilgang leder HAC også projektet NICHE 2 (2024–2027), et Erasmus+-projekt med fokus på immateriel kulturarv og bæredygtighed. Projektet involverer 7 partnere fra 6 europæiske lande og bygger videre på erfaringerne fra NICHE (2020–2022).

NICHE 2 – Nurturing Intangible Cultural Heritage for Entrepreneurship

Formål:

- Udvikle og tilbyde træning til personer, der arbejder med immateriel kulturarv
- Fremme bæredygtig vækst inden for feltet
- Styrke kompetencer ifølge GreenComp og digitale færdigheder

Þekkingarnet
Þingeyinga

NICHE 2 har til formål at styrke fagligheden og bæredygtigheden i kulturarvssektoren ved at:

- Fremme professionel udvikling blandt aktører, der arbejder med immateriel kulturarv
- Udvikle kompetenceprofiler med fokus på grønne og digitale færdigheder
- Udbyde undervisningsforløb baseret på GreenComp, den europæiske kompetenceramme for bæredygtighed

Målgruppen for projektet er fagfolk og organisationer, som arbejder med kulturarv, iværksættere med fokus på bæredygtige forretningsmodeller samt undervisere og institutioner, som udbyder erhvervs- og voksenuddannelse.

Gennem disse initiativer viser HAC, hvordan voksenuddannelse kan spille en central rolle i den grønne omstilling. Ved at kombinere ydre kompetenceudvikling med indre refleksion skabes en helhedsorienteret tilgang, som styrker både individ og samfund.

Sammen om verdensmål – grøn inspiration fra projektet: ”Fremtidens biblioteker”

Af Hans Jørgen Vodsgaard, daglig leder, [Interfolk](#) (DK)

Om Interfolk

Interfolk blev dannet i 2008 med inspiration fra den grundtvigske oplysningstradition. Formålet har fra starten været at fremme et levende civilsamfund gennem kulturelle aktiviteter, refleksion og demokratisk dialog. Organisationen arbejder på tværs af Danmark, Norden og Europa og deltager i både nationale og internationale projekter.

I de seneste 16 år har Interfolk engageret sig i mere end 40 internationale projekter. Disse projekter har modtaget støtte fra EU-programmer som Erasmus+, Creative Europe og Europe for Citizens. Derudover har organisationen også modtaget midler fra Nordplus Voksen, Nordisk Kulturkontakt, Nordisk Ministerråd samt mindre fonde som den svenske Lackmann Stiftelse.

I Interfolks tidlige arbejde var fokus især på dannelse og myndiggørelse som en modreaktion på samfundets voksende fokus på målbare kompetencer og konkurrenceevne. Foreningen ønskede at fremme de kunstneriske og kulturelle aktiviteter egenverdi frem for deres snævre nytteværdi i forhold til arbejdsmarkedet.

Miljøpunkt Amager, oprydning. Illustration i [Symposie Kompendiet fra Prosperous Future projektet](#).

Med tiden er Foreningens arbejde udvidet til også at omfatte de kulturelle foreningsaktiviteters afledte fællesskabsværdier såsom aktivt medborgerskab, lokal sammenhængskraft, social inklusion og kulturel udvikling i yderområder.

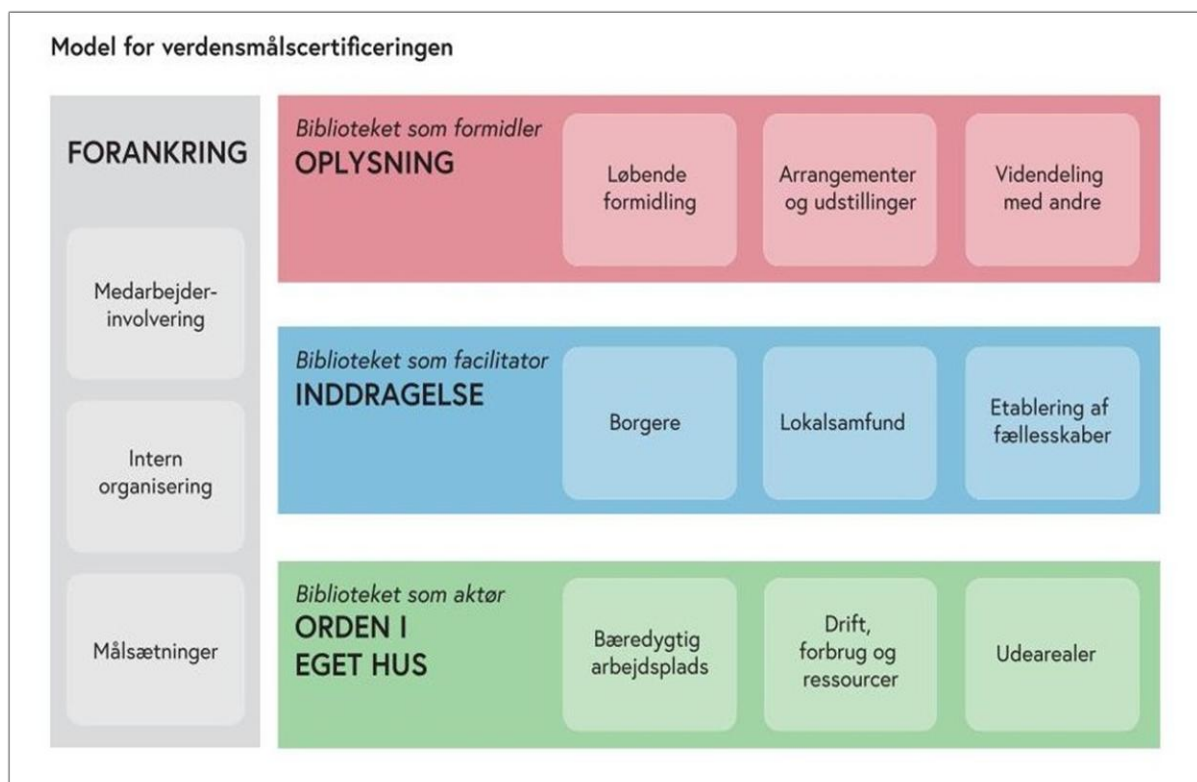
I de seneste år har Interfolk i stigende grad integreret grønne mål i sine projekter, fx Nordplus ADDED, Erasmus MICROPOLIS, Prosperous Future projektet GreenADeN og det seneste Erasmus+ mobilitetstilskud til efteruddannelse og jobshadowing, hvor vi har fokus på synergier i foreningsarbejdet mellem at fremme social inklusion, aktivt medborgerskab og miljø-mæssig bæredygtighed

Bibliotekernes verdensmålsprojekt (2021–2023)

Et spændende dansk udviklingsprojekt om at integrere grønne mål i organisationens oplysende arbejde, som jeg her ønsker at præsentere, er Bibliotekernes verdensmålsprojekt, der lige er afsluttet.

I 2021 startede et samarbejde mellem 20 danske biblioteker, [Chora 2030](#) og [Danmarks Biblioteksforening](#) med det formål at engagere borgerne i FN's verdensmål. Projektet havde til hensigt at styrke borgerdeltagelse i bæredygtige initiativer og skabe et fællesskab omkring lokal udvikling. Projektet fik tilskud fra Tilskud fra [Spar Nord Fonden](#) og [TrygFonden](#).

Der blev udviklet en certificeringsmodel, som både kunne bruges som et redskab til at organisere biblioteksindsatsen internt og samtidig være et værktøj for samarbejde med lokalsamfundet. Modellen bestod af fire hovedkategorier: Forankring, Oplysning, Inddragelse og Orden i eget hus – hver med tre underkategorier, hvilket sikrede en helhedsorienteret tilgang til arbejdet med bæredygtighed.

Eksempler på grønne initiativer

Kolding Bibliotekerne arbejdede med 'Månedens Verdenshelt', et initiativ hvor børn i skolealderen gennem forskellige aktiviteter lærte om verdensmålene og motiveredes til bæredygtige handlinger – fx skraldebingo og genbrugsprojekter.

Silkeborg Bibliotekerne lancerede 'Outdoor bibliotek', hvor borgerne kunne låne naturrygsække fyldt med grej, bøger og aktiviteter, som fremmer naturoplevelser og læring i det fri. Dette initiativ har været særligt populært blandt familier med børn.

Nyborg Bibliotek lancerede kampagnen 'Kickstart dit grønne 2022', hvor daglige udfordringer blev delt på sociale medier for at gøre bæredygtighed konkret og nærværende.

I Middelfart blev det tidligere industriområde Trækbanen transformeret til et grønt og kulturelt mødested gennem kunst, beplantning og samarbejde med lokale børneinstitutioner.

Hillerød Bibliotekerne tilbød 'Nordisk skovbadning og haiku' for seniorer, som en del af projektet 'Hold Hjernen Frisk'. Her kombineres naturvandringer med digtoplæsning, sanselige oplevelser og fællesskab, for at skabe en meningsfuld og helhedsorienteret sund aldring.

Kolding og Middelfart Biblioteker har udskiftet plastikposer med stofposer fremstillet af genbrugstøj. I Middelfart er poserne syet af borgere tilknyttet sociale tilbud, hvilket også skaber social værdi.

Svendborg Bibliotek har oprettet en 'insektbuffet' udenfor hovedindgangen. Her kunne borgere donere blomsterfrø fra egne haver, hvilket har skabt ejerskab og lokal stolthed. Projektet er forankret i en ambition om, at 25 % af bibliotekets udearealer skal beplantes med vilde planter frem mod 2030.

Middelfart Kultur & Bibliotek deltager aktivt i det årlige Klimafolkemøde med teltet 'Fremtidens Biblioteker', hvor 25 biblioteker præsenterer deres bæredygtige aktiviteter gennem workshops, samtalsaloner og oplæg. Dette fungerer både som formidling og videndeling, men også som inspiration for besøgende og kolleger fra andre kommuner.

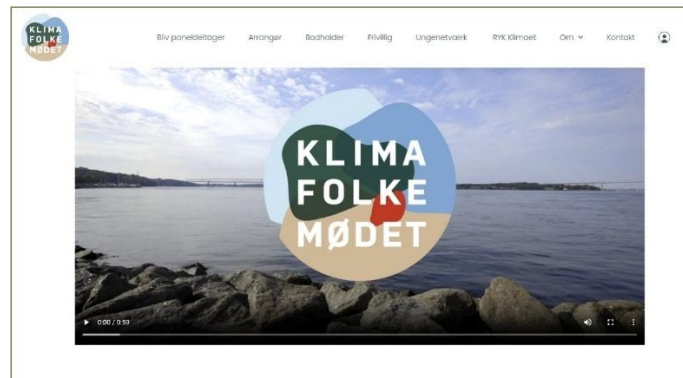
Opsamling og perspektiv

Projektet viser, at verdensmålene kan integreres i alle led af en organisations arbejde – lige fra strategisk ledelse og drift til borgerinddragelse og formidling. Erfaringerne viser ligeledes, at der er stor værdi i at arbejde helhedsorienteret og i samarbejde med lokalsamfundet.

Disse erfaringer fra bibliotekernes certifikationsmetode og inspirationskatalog med de fire kategorier og deres tre underkategorier, i alt tolv fokuspunkter, kan de kulturelle foreninger også overføre til deres arbejde med at integrere grønne mål i aktiviteterne.

Mere information kan findes på netværket DB2030's [hjemmeside](#) og [Facebook-side](#).

Endelig kan det nævnes, at Klima Folkemødet foregår den sidste weekend i august, og her er et link til en kort film fra klima folkemødet i 2024: <https://klimafolkemoedet.dk/>

Bilag: Symposieprogram og PowerPoints

Symposieprogrammet:

- **To nordiske symposier om det kulturelle foreningslivs bidrag til fællesskabsværdier, online den 25. marts og 8. april 2025.**

PowerPoint præsentationer fra det andet symposie

Peter Andresen, daglig leder, [Lofoten Friluftsråd](#) (NO)

- **"Friluftslivet og det grønne skiftet»**

Arnþrúður Dagsdóttir, projektleder, [Húsavík Academic Center](#) (IS)

- **"Prioriteringer af grønne værdier og mål i voksenuddannelse – gode praksis eksempler med Loftum og GreeADeN"**

Hans Jørgen Vodsgaard, daglig leder, [Interfolk](#) (DK)

- **"Sammen om verdensmål – grøn inspiration fra projektet om Fremtidens biblioteker"**

Kompendie II: Det nordiske kulturelle foreningslivs bidrag til bæredygtig udvikling.

Med støtte fra den svenske Lackmann Stiftelse afholdt en kreds af nordiske foreninger to online symposier i marts og april 2025 om det kulturelle foreningslivs bidrag i Norden til fællesskabsværdier og en bæredygtig udvikling.

Partnerskabskredsen omfattede Noregs Ungdomslag (NO), Vestvågøy Kommune, kultur, idræt og fritid (NO), Lunds Ungdoms- og Hemgård (SE), Husavik Academic Center (IS), Rollespilsforeningen Jean Le Fiers Folk (DK), og Interfolk, Institut for Civilsamfund (DK).

Dette kompendie præsenterer oplæg fra det andet symposie, der belyste det kulturelle foreningslivs bidrag til en bæredygtig udvikling og naturbeskyttelse.

